

SERGEY YESENIN SHE'RIYATIDA VATAN MEHRI

Nazarova Dilfuza Ochilovna

Jizzax viloyati Sh.Rashidov tumani MMTBga qarashli

8-sonli umumta'lim maktabi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi.

Annoyatsiya: Sergey Aleksandrovich Yesenin (3-oktabr, 1895 — 28-dekabr, 1925) — iqtidorli rus lirik shoiri. Yesenin „chinakam xalqona shoir“ deb nom taratgan. Shoir o'z she'rlarida oddiy xalq, dehqonlar, rus qishlog'idagi hayot va tabiat haqida yozgan. 20-asrning eng mashhur rus shoirlaridan bo'lishiga qaramay, Yesenin 30 yoshida o'z joniga qasd qilgan. Sergey Yesenin she'rlarini o'zbek shoiri Erkin Vohidov buyuk mahorat bilan o'zbek tiliga tarjma qilgan.

Kalit so'zlar: Xalqona shoir, Vatan mehri, Fors taronalari, Ona ibodati, tabiat manzaralari.

Sergey Yesenin 1895-yil 3-oktabrda Rossiyaning Ryazan shahri atrofidagi Konstantinovo qishlog'ida tavallud topgan. Hozirgi kunda bu qishloq Yesenin qishlog'i deb ataladi. Yesenin 1920-yillarda bir necha marotaba AQShga va Yevropaga borgan. Umrining oxirida Yesenin hayoti alg'ov-dalg'ov bo'lib ketgan. 1925-yil Sankt Peterburgdagi Angleter mehmonxonasida Yesenin o'zini osib qo'ygan. Shoir Moskvada dafn etilgan. Yesenin birinchi she'riy to'plami „Radunitsa“ 1916-yilda chop etilgan. Ilk she'riy to'plamidayoq shoir qalb holatlarini nozik tuyg'ularda berishni, tabiat bilan bog'liq ruhiy kechinmalarni ifodalashning ustasi, qishloq hayoti, xalq tili va qalbining bilimdoni ekanligini namoyish etgan. 1919-1922-yillarda Yesenin imajinist (ijodning maqsadini asarning mazmuniga mos kelishi shart bo'lmagan obrazlarni o'ylab topishda deb tushunuvchi)lar guruhida bo'lgan. 1924-1925-yillarda Yesenin O'rta Osiyo va Kavkazorti mintaqalarida sayohatda bo'lgan. Yesenin qisqa bo'lsa-da Toshkentda ham yashagan, Samarqand shahrida bo'lgan.

Yeseninining „Fors taronalari“ (1924-1925) deb nomlangan she'rlar turkumi Kavkazort o'lkalarga sayohat chog'ida yaratilgan. „Fors taronalari“ she'rlar turkumi Hofiz, Sa'diy Sheroziy, Umar Xayyom kabi sharq ijodkorlariga cheksiz hurmat-ehtirom mahsuli sifatida dunyoga keldi.

Sergey Yesenin she'riyati va vatanparvarlik haqidagi qarashlari bilan tanishtirish.

Sergey Yesenin she'riyatida vatanparvarlik va o'z vataniga muhabbat mavzulari yoritilgan. U an'anaviy qadriyatlarga e'tiqod qilib, milliy o'zlikni anglash muhimligini ta'kidlagan. Uning she'rlarida rus landshaftlarining go'zalligi va xalqining chidamliligi tarannum etilgan.

Yesenin asarlarida vatanga muhabbatning tasviri.

Sergey Yesenin she'riyatida uning ona Vatanga, Rossiyaga bo'lgan muhabbati lirik va emotsional ifoda orqali yorqin tasvirlangan. U o'z asarlarida vatanparvarlik mazmun-mohiyatini aks ettirish uchun tabiat obrazlari va qizg'in tuyg'ulardan foydalanadi.

Bilsang, shimol Vatandir menga,
Unda oy ham yuz bora ulkan.
Sheroz qancha bo'lmasin ko'rkam,
Aziz o'lka Ryzandir menga,
Bilsang, shimol Vatandir menga.

(“Fors taronalari” turkumidan).

Yesenin she'riyatida uning o'z vataniga bo'lgan chuqur bog'liqligi go'zal tasvirlangan, Rossiya madaniyati, urf-odatlari va xalqiga bo'lgan chuqur muhabbat va hurmat namoyon bo'ladi. Uning misralarida milliy g'urur va fidoyilik tuyg'ulari jaranglaydi. Yesenin she'riyati o'zining ta'sirchan tili va jo'shqin his-tuyg'ulari orqali vatanga kuchli ehtirom sifatida xizmat qiladi, chuqur vatanparvarlik tuyg'usini uyg'otadi va Rossiyaning boy merosi va ruhini chuqur qadrlaydi.

Yesenin she'riyatida milliy o'zlik va g'urur.

Sergey Yesenin she'riyatida chuqur vatanparvarlik tuyg'usi namoyon bo'lib, uning ijodida milliy o'zlikni anglash va g'urur tuyg'usining ahamiyati namoyon bo'ladi. Uning she'rlari o'z yurtiga muhabbatning dalilidir. Yesenin o'z she'rlari orqali rus madaniyati va an'alarining mazmun-mohiyatini qamrab oladi, o'z o'quvchilarida kuchli milliy g'urur tuyg'usini uyg'otadi. Uning she'riyati rus ruhi va merosining tantanasi sifatida xizmat qiladi. Yesenin vatanparvarlik timsoli o'z milliy o'zligini anglash va u bilan bog'liq g'ururni asrab-avaylash muhimligini yorqin eslatib turadi. Uning she'rlarida vatanga bo'lgan cheksiz mehr-muhabbat jo'sh uradi.

Yesenin ijodida urush va vatanparvarlik

Sergey Yesenin she'riyatida urush va vatanparvarlik mavzusi keng tarqalgan. Yesenin asarlarida to'qnashuvlar davridagi vatanparvarlik tuyg'ulari aks ettirilgan.

Yesenin o'zining yorqin tasviri va jo'shqin tili orqali urushning rus xalqiga ta'sirini, o'z vataniga bo'lgan chuqur muhabbat tuyg'usini tasvirlaydi.

Ko'z oldiga keladi:

Keng dala – jang maydoni.

Jonsiz yotar maydonda

Mard o'g'li – pahlavoni.

Ko'kragida jarohat,

Qop-qora qon har yog'i.

Qolmish jonsiz qo'lida

Dushmaning bayrog'i.

(Ona ibodati).

Uning she'rlarida burch, fidoyilik, ona yurtga sadoqat tuyg'ulari o'z ifodasini topib, og'ir-oqibatda bardavom vatanparvarlik ruhini namoyon etadi.

Yesenin vatanparvarlik tasvirida tabiat va landshaftning o'rni.

Sergey Yesenin she'riyati vatanparvarlikni tasvirlash uchun tabiat va landshaft elementlarini ajoyib tarzda o'zida mujassam etgan. Rossiya landshaftlarining yorqin

tasvirlari orqali Yesenin o'z mamlakatiga bo'lgan muhabbatni anglatadi. Tabiat Rossiyaning tabiiy muhitining go'zalligi va boyligini aks ettiruvchi Yesenin ijodida kuchli vatanparvarlik ramziga aylanadi. Uning she'riyatida yer va xalq o'rtasidagi bog'liqlik yoritilgan. Yesenin Rossiya manzaralarining ulug'vorligini tasvirlash orqali kitobxonlarda milliy g'urur va birdamlik tuyg'ularini uyg'otadi. Tabiat shoirning o'z vataniga muhabbat izhor etishiga zamin bo'lib xizmat qiladi.

Rus adabiyotida vatanparvarlik tushunchasiga Yesenin ta'siri.

Sergey Yesenin she'riyatida vatanga muhabbat tabiat va dehqon hayoti orqali tasvirlanadi, rus adabiyotidagi vatanparvarlik tushunchasiga ta'sir ko'rsatadi. Uning rus urf-odatlari va qishloqlarining nostalgik tasviri vatanga bo'lgan g'urur va sadoqat tuyg'ularini oshiradi. Yesenin hissiyotli tili va sevgi va qurbonlikning universal mavzulari rus adabiy an'alarida vatanparvarlik haqidagi o'ziga xos nuqtai nazarni shakllantirishga yordam beradi.

Yesenin she'rlarida vatanparvarlik haqidagi qarama-qarshi fikrlar.

Sergey Yesenin she'riyatida vatanparvarlik ko'p qirrali tasvirlangan, bu kontsepsiyaning ijobiy va salbiy tomonlari ko'rsatilgan. Uning she'rlarida ona Vatanga muhabbat, uning xalqi boshidan kechirgan kurashlar go'zal tasvirlangan. Yesenin vatanparvarlik haqidagi qarama-qarshi qarashlari uning asarlarida yaqqol namoyon bo'lib, u Rossiya manzarasining go'zalligini, fuqarolari boshidan kechirgan mashaqqatlarini tasvirlaydi. Uning she'riyatida vatanga bo'lgan hissiy bog'liqlik o'z aksini topgan bo'lib, boshdan kechirgan qiyinchilik va qayg'ular ham yoritilgan. Umuman olganda, Yesenin she'riyatida vatanparvarlik tuyg'usining nozik tasviri berilgan bo'lib, vatanga bo'lgan chuqur muhabbat hamda unga hamroh bo'lgan og'ir voqeliklar namoyon bo'ladi. Uning qarama-qarshi qarashlarni tadqiq etishi asarlarida vatanparvarlik tushunchasiga boylik va teranlik kiritadi.

Yesenin merosi va vatanparvarlik haqidagi zamonaviy munozaralarga ta'siri.

Sergey Yesenin she'riyati vatanparvarlik mavzulari bilan chuqur chambarchas bog'langan, chunki u ko'pincha Rossiyaga va uning an'alariga bo'lgan sevgisini izhor qilgan. Uning asarlari milliy g'urur va o'zlikni anglash muhimligini eslatib turadi. Yesenin merosi vatanparvarlik haqidagi zamonaviy munozaralarga ta'sir qilishda davom etmoqda, olimlar va ishqibozlar uning asarlarining milliy ongga ta'sirini o'rganishmoqda. Uning ta'sirli misralari ona yurtga daxldorlik, sadoqat tuyg'ularini uyg'otadi. Yesenin o'zining ta'sirchan she'riyati orqali vatanparvarlikka o'ziga xos nuqtai nazarni taqdim etadi, adabiyotning milliy qadriyat va tuyg'ularni shakllantirishdagi o'rni haqida o'ylantiruvchi suhbatlar uyg'otadi. Uning vatanparvarlik haqidagi munozaradagi chuqur ta'siri bugungi kungacha saqlanib kelmoqda.

Global kontekstda Yesenin vatanparvarligining umuminsoniy mavzulari.

Sergey Yesenin she'riyati milliy chegaralardan oshib ketadigan chuqur vatanparvarlik tuyg'usini ifodalaydi va o'z vataniga muhabbatning umumbashariy mavzularidan so'zlaydi. Yesenin o'z she'riyati orqali dunyoning turli mamlakatlaridagi odamlarning madaniy kelib chiqishidan qat'i nazar, o'z aksini topgan birdamlik, tinchlik va hamjihatlik kabi azaliy qadriyatlarni ta'kidlaydi. Global kontekstda Yesenin vatanparvarligi barcha xalqlarning o'zaro bog'liqligi va umumiy insoniyatimizni asrab-avaylash va saqlash muhimligini eslatib turadi.